



Santa Maria d'Ullastrell

Ullastrell

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església, 1, 08231
Emplaçament: Dins del nucli urbà, a llevant del turó del Rector
Alçada: 328 m

Coordenades:

Latitud: 41.52855
Longitud: 1.95953
UTM Est (X): 413197
UTM Nord (Y): 4597956

Classificació

Número de fitxa: 08290-1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Historicista Popular
Segle: XIX
Any: 1866
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: IPA 28271
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Parròquia de Santa Maria d'Ullastrell/Bisbat de Terrassa
Autor de la fitxa: Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dc., 03/04/2013 - 02:00

Descripció

Església de planta rectangular i d'una sola nau, capçada a ponent per un absis carrat. La nau està coberta per una volta de canó seguida, decorada amb una doble cornisa motllurada situada en el punt d'unió amb els murs laterals. La cornisa continua fins al fons

del presbiteri, ornamentant també els seus murs laterals i la petita volta de canó que cobreix l'espai, decorada amb una representació de l'Esperit Sant. Des de l'absis es pot accedir a la sagristia, adossada al mur de migdia, i també a una cambra auxiliar ubicada a la banda de tramuntana. Alhora, aquest espai s'obre a la nau mitjançant un gran arc de mig punt amb l'intradós decorat. Situades a banda i banda d'aquest arc, però obertes als murs laterals de la nau, hi ha tres capelles d'arc de mig punt i poca profunditat, disposades a mode de fornícules. La del mur de tramuntana està dedicada al beat Pere de Luxemburg mentre que les dues de migdia estan dedicades al Sagrat Cor de Jesús i a la Mare de Déu de Montserrat. Adossada a aquest mur de migdia de la nau central hi ha la capella del Santíssim, de grans dimensions i coberta també amb una volta de canó. Als peus de la nau hi ha el cor, obert a aquesta mitjançant un arc rebaixat central i dos arcs de mig punt a banda i banda. La il·luminació del temple es fa mitjançant dos grans finestrals d'arc de mig punt situats al mur septentrional de la nau i decorats amb vitralls acolorits. Un altre finestral de les mateixes característiques està situat al frontis del temple, a l'alçada del cor. Destaca també un rosetó situat a la capçalera i decorat amb un vitrall acolorit de la muntanya de Montserrat, i un altre òcul situat al mur de migdia de la capella del Santíssim. La façana principal, orientada a llevant, presenta un gran portal d'accés rectangular amb l'emmarcament motllurat i dos petits arcs de descàrrega superiors que li alleugeren el pes. Al seu costat hi ha un òcul. A l'alçada del cor destaca el finestral d'arc de mig punt amb l'emmarcament motllurat, disposat a mode de timpà. La façana està coronada per un frontó triangular motllurat que presenta un òcul central, i que està rematat amb una creu llatina. La façana lateral presenta diverses obertures cegues en tots dos nivells, tant d'arc de mig punt com rectangulars, i està coronada per una barana d'obra que cobreix la teulada de dues vessants. Destaca una finestra rectangular emmarcada amb carreus de pedra desbastats i situada a l'extrem de llevant del parament, i una altra finestra de les mateixes característiques ubicada a la banda de ponent, il·luminant l'espai auxiliar del presbiteri. El temple està bastit amb maons i deixa tota l'obra vista. A més a més es destaquen els diferents nivells o registres de l'edifici amb motlures horitzontals i s'ornamenten els paraments amb motlures geomètriques verticals. L'excepció la presenta l'espai corresponent al presbiteri, bastit en pedra i amb el parament arrebossat.

Observacions:

Pel que fa a la imatgeria més destacable present al temple, cal destacar que la imatge de Santa Maria patí les conseqüències de la guerra civil, tot i que va ser restaurada al cap de poc temps per un decorador barceloní. Destaca també l'escultura del beat Pere de Luxemburg i la del Sagrat Cor de Jesús, ambdues recolzades damunt de dos pedestals de planta quadrada decorats amb els atributs dels dos personatges, la mitra i el ceptre per una banda i la creu per una altra. També destaca el retaule de la Mare de Déu de Montserrat, beneït el 15 d'agost de l'any 1988 i que venia a substituir l'anterior, malmès nou anys enrera quan es va esfondrar la volta del temple. El retaule és obra del pintor Josep Font, mentre que la talla de la Mare de Déu és de l'any 1956 i fou entrada amb grans honors a l'església el dia 22 d'abril del mateix any. De la capella del Santíssim destaca la pila baptismal, la qual es trasllada a l'altar major durant les cerimònies de bateig.

Història

Les primeres referències sobre l'església de Santa Maria d'Ullastrell ens situen a mitjans del

segle XIX. A finals de setembre de l'any 1849, el rector mossèn Tomàs de Montagut i de Villar, envià un comunicat al vicari general i governador de la Diòcesi de Barcelona, mossèn Felip Bertran, manifestant la necessitat de reconstruir i ampliar l'església de Santa Maria d'Ullastrell. En el primer projecte, que es desestimà al cap de vuit anys, es volia fer una reparació general del temple i construir dues capelles laterals dissenyades per l'arquitecte terrassenc sr. Canals. Aquest projecte no es dugué a terme i fou reemplaçat pel definitiu, amb l'estructura exterior del temple que coneixem actualment, l'ampliació de la nau principal i la construcció d'una sola capella lateral a la banda de migdia. En una referència recollida al Llibre d'Actes i datada el 14 d'abril de 1861, es menciona la manca de materials per continuar les obres de l'església. Així doncs, aprofitant que la capella de Sant Miquel (del barri de can Gras) estava força enrunada i que ja estava suspesa per al culte, es va demanar permís al Bisbat i a dos propietaris més, per tirar-la a terra i aprofitar els seus materials. Aquests veïns eren en Joan Escayol de cal Bisbe i en Joaquim Rodó de cal Tio. La cerimònia de benedicció i col·locació de la primera pedra es va fer el dia de Reis de l'any 1858. Al cap de vuit anys, el 15 d'agost de 1866, festivitat de la Verge Assumpta i Festa Major d'Ullastrell, el sr. arxiprest de Terrassa Joaquim Coll, per delegació del bisbe de Barcelona monsenyor Pantaleó Montserrat, va procedir a la benedicció solemne del temple. El 21 de gener del 1940, el rector de la parròquia mossèn Lluís M. Vidal i Bosch envià un escrit al Servei de Regions Devastades de la Diputació Provincial de Barcelona, on s'especificava que l'església havia estat destruïda parcialment pel saqueig i l'explosió d'un obús. En concret, els danys foren: destrucció de l'altar major i dels laterals, el púlpit, els confessionaris, les piques d'aigua beneïda, vidrieres, una part de la coberta i de la volta, la creu de la façana, desperfectes al campanar i desaparició de les campanes (les van fondre l'any 1936 per fabricar material bèl·lic). La reconstrucció comptà amb la creació d'una comissió de veïns. Sembla ser que la restauració la dugué a terme l'arquitecte Alexandre Tintoré. El 14 de maig del 1942, mossèn Lluís M. Vidal i Bosch va beneir una nova campana per al temple de nom "Josepa-Francesca", apadrinada per Josep Rodó i Montmany i Francesca Rodó i Casanovas. El Bisbat donà 600 quilos de ferro vell per la seva fabricació i va ser fosa per M. Mestres de Barcelona. De les quatre campanes actuals és la més gran i està orientada a la plaça. La campana orientada a tramuntana pesa 199 kg, porta el nom de "Josepha" en honor al seu padrí Josep Rodó i Palet, es va fondre l'any 1908 per Juan Decausse i refosa per Rifer el 1999. La tercera campana, amb el mateix pes que l'anterior i orientada a ponent, fou fosa l'any 1961 per Salvador Manllús de València. Porta els noms de "Maria-Josep-Montserrat" i està apadrinada per Maria Josep Latorre Fornell. La quarta campana, de 330 kg. i orientada a migdia, porta el nom de "Petra-Sebastiana" i fou finançada amb diverses col·laboracions de veïns. Va ser fosa l'any 1908 per Juan Decausse de Barcelona. El dia 3 de juny del 1979, a les 9 menys deu minuts, es va esfondrar una part de la volta i la teulada de l'església, matant dues dones que romanien a l'interior del temple després de la missa, la Raimunda Roure "Mundeteta" i la seva jove Caterina Amat. Segons l'informe de l'arquitecte municipal, la volta es va esfondrar per causa del despreniment d'una biga completament corcada i també per l'abundant pluja caiguda uns dies abans. Sembla ser que quatre anys abans ja havia estat necessari reparar la teulada de l'església. Per a la reparació del temple, feta amb gran celeritat, es recolliren quantiosos donatius entre la població.

Bibliografia

AJUNTAMENT D'ULLASTRELL (1991). Normes Subsidiàries de planejament d'Ullastrell. Pre-catàleg dels elements d'interès arquitectònic (aprovat el 22 juliol 1992). CANYAMERES, Ferran (1961). El Vallès (vigor i bellesa). Barcelona: Selecta. CARRERAS, Josep (1982). "Cent anys d'història de la vida municipal". Ullastrell Ressor Local, núm. 67, agost 1982, p.

14-15. CARRERAS, Josep (1985). "Un trist record per la història". Ullastrell Ressó Local, suplement especial núm. 100, maig 1985, p. 5. "Fa deu anys". Ullastrell Ressó Local, núm. 149, juny 1989, p. 4-5. IPA (1997). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Ullastrell. MASSAGUÉ, Josep (1981). Montserrat i Ullastrell, SAYC, Terrassa, p. 4-8, 15. MASSAGUÉ, Josep (1984). "Apunts de l'església parroquial". Ullastrell Ressó Local, núm. 91, agost 1984, p. 8-9. MASSAGUÉ, Josep (1986). "De la segona reconstrucció de l'església". Ullastrell Ressó Local, núm. 117, octubre 1986, p. 8-9. MASSAGUÉ, Josep (1988). "Nou retaule de la Mare de Déu de Montserrat a Ullastrell". Ullastrell Ressó Local, núm. 142, novembre 1988, p. 5. MASSAGUÉ, Josep (1988). "La plaça de Sant Miquel". Ullastrell Ressó Local, núm. 133, febrer 1988, p. 6-7. MASSAGUÉ, Josep (1989). Notes ullastrellenques. Apunts de l'església parroquial de Santa Maria. Barcelona: Molograf, S.A. "Pasqua trista". Ullastrell Ressó Local, núm. 30, juliol 1979, p. 1. ROVIRA, Josep (1979). "Dues morts evitables a Ustrell: una església en estat de ruïna". Al Vent, núm. 23, juliol-agost 1979, Terrassa, p. 20. http://www.festacatalunya.cat/articles-mostra-5591-cat-esglesia_parroquial_de_santa_maria.htm (consulta: 3-04-13). [Http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=5657](http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=5657) (consulta: 3-04-13).

